

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

доц. Кобушко І.М., студентка Янченко А.О.

Важливим елементом структури податкових систем розвинутих країн світу є структура прямих податків, яка характеризується певними закономірностями, а саме – залежністю співвідношення між податком на прибуток корпорацій і особистим прибутковим податком в структурі національного доходу. В країнах з розвинутою ринковою економікою у створеному національному доході переважають індивідуальні доходи. Тому частка особистого прибуткового податку значно вища. Податок на прибуток корпорацій не має великого фіскального значення. Його питома вага у податкових надходженнях більшості розвинутих країн порівняно низька. Винятком можна вважати лише Японію, де податки на прибуток, що отримуються на всіх бюджетних рівнях і під різною назвою, становлять 21,5% і відрізняються від частки особистого прибуткового податку всього на 5,3 процентного пункту. Це пояснюється низьким рівнем податкових методів державного регулювання

В Україні податок на прибуток є однією з домінуючих складових дохідної частини консолідованого державного бюджету. Питома вага цієї статті в загальній сумі доходів бюджету в останні роки коливається в межах від 16% до 23%. Система прибуткового оподаткування підприємств характеризується частою зміною об'єкта оподаткування. Так, у 1991 році податок справлявся з прибутку, в 1992 - з доходу, в 1993 - спочатку з прибутку, а потім (з II кварталу цього року) - знову з доходу. В 1994 році об'єктом оподаткування залишався дохід, а в 1995 знову здійснено перехід до оподаткування прибутку.

У Франції арсенал податкових інструментів для стимулювання розвитку підприємств досить різноманітний. Численні податкові знижки та пільги, які забезпечують умови діяльності бізнесу на важливих етапах розвитку. Серед методів податкового характеру використовують повне звільнення малого і середнього бізнесу від сплати податку на прибуток протягом перших двох років існування, на 75% - протягом третього року, на 50% - на четвертому, і на 25% - на п'ятому. Звільнення від оподаткування на перші два роки від сплати

податку на забудовану територію, професіонального податку. Також знижки передбачаються для підприємств, які мають намір вийти на світовий ринок, знижка на науково-дослідні витрати, режим прискореної амортизації для обладнання, знижка на витрати, пов'язані з професійною підготовкою кадрів та інші.

Розглянувши структуру прямих податків розвинутих країн в історичному аспекті, можна помітити її відмінність від сучасної структури. Так, у США напередодні Другої світової війни частка податку на прибуток корпорацій становила майже половину податкових доходів федерального бюджету, тенденція до її зменшення стала набирати сили в післявоєнний період: 1955 р. – 30%, 1969 р. – 20%, 1975 р. – 15%, 1980 р. – 13,3%, 1983 р. – 6,3%. Це можна пояснити як більш низьким рівнем індивідуальних доходів громадян, що дало менші надходження від особистого прибуткового податку в бюджет, так і особливостями податкової політики.

Отже, одна з найважливіших перспективних задач удосконалення системи оподаткування прибутку в Україні - це ослаблення її фіскальної спрямованості, лібералізація при підвищенні чіткості і ясності податкового законодавства, ліквідація численної і суперечливої нормативної бази, складних і невизначених податкових процедур. Реформування системи оподаткування прибутку, як і податкової політики в цілому повинно спиратися тільки на відтворювальний принцип, податок повинен стимулювати зростання виробництва, його пропорційність, підвищення продуктивності праці. Ми бачимо, що більшість країн світу визнали необхідність зменшення податкового тягаря, що безпосередньо виявляється у зменшенні ставок податку на прибуток підприємств, у збільшенні пільг та знижок (у Росії та Сербії встановлені такі ставки - 14%, Латвії - 15%, Угорщині - 18%).

Україна має оцінити зарубіжний досвід і сформувати таку податкову систему, яка б не стримувала, а сприяла розвитку як малого, так і великого бізнесу, вивільнити від оподаткування ту частину прибутку, яка інвестується у виробництво, а також прибутку від приросту обсягів експортної продукції, запровадити диференційовані ставки податку в залежності від строку існування підприємства, від галузі господарства, в якій воно функціонує.